

Computeren taler alle sprog – bare ikke dansk

Sprogteknologien er et vigtigt indsatsområde. Den er en del af vores hverdag – oftest uden, at vi mærker det

■ Kommentar

Af DEA's fagpanel for sprogteknologi

Regeringens sprogudvalg er netop udkommet med en dugfrisk rapport, der adresserer vigtige udfordringer for dansk sprogteknologi. Og tak for det. Sprogteknologi er i dag en del af vores hverdag, oftest uden at vi mærker det. Der er sprogteknologi involveret, når vi bruger telefonens intelligente ordbog til at skrive sms-beskeder, og når vi ringer til nummeroplysningen og bliver bedt om at sige »gentag« for at høre nummeret igen. Der bruges også sprogteknologi, når vi lader os lede på vej af bilens navigationsanlæg, når vi søger på nettet, og når vores tekstbehandlingssystem gør opmærksom på vores stavfejl. Men dette er kun en spæd begyndelse, og vores omgang med information og vores interaktion med computere står over for en fundamental omvæltning.

Danmark sakker bagud

Men Danmark sakker dagligt bagud i forhold til den internationale udvikling. F.eks. sidder størstedelen af medarbejderne i danske virksomheder lige netop nu ikke mere end 20 centimeter fra et nyt redskab, som de bare ikke kan betjene på dansk, nemlig Windows Vista. I Vista kan man styre computeren med stemmen. Man kan sige kommandoer, som f.eks. »open document«, og man kan diktere breve og navigere på nettet. Det sker nemt og bekvemt på engelsk, tysk, fransk, spansk og kinesisk – bare ikke på dansk.

Og eksemplerne er mange. Problemet er nemlig, at Danmark er et lille sprogområde og marked, så omkostningerne er for store for udenlandske virksomheder, der producerer sprogteknologi. Programmer kommer derfor ofte først til Danmark med flere års forsinkelse, eller også udvikles de slet ikke til dansk.

Flere gennembrud

Nu findes der til trods for dette en lille håndfuld danske virksomheder, der inden for de seneste år står bag en række gennembrud og udviklinger inden for både talesyntese, talegenkendelse og maskinoversættelse, og flere nye produkter har set dagens lys, baseret på både dansk og international forskning. Derfor er vi meget enige med sprogudvalget om at investeringer i sprogteknologi hurtigt vil kunne sikre danskerne adgang til den nye teknologi på dansk og samtidig skabe arbejdspladser og vækst.

Men der er behov for en stærk strategisk indsats, der strækker sig minimum 10 år ud i tiden – en indsats der kræver mindst tre elementer.

For det første er der behov for en væsentlig styrket forskningsindsats, således at de nyeste teknologier og de nyeste sprogrsourcer for dansk er parate, når virksomhederne efterspørger dem, for samarbejde mellem forskning og erhvervsliv er helt afgørende på det sprogteknologiske område. Et godt eksempel er Mikro Værkstedets CD-ORD, et hjælpemiddel til ordblind.

Alle har brug for at kunne læse og skrive, uanset hvilket job man har: arbejdsbeskrivelser, brugsanvisninger mm.

Med sprogteknologi kan ordblind også være med. Programmet, hvis mange funktioner alene kunne realiseres ved et samarbejde med forskningen, hjælper nemlig de ordblind til at kunne både skrive og læse tekster. Endvidere har firmaet Motto for nylig bragt MELFO – hjælp til ordblind via en håndholdt computer – på markedet, et produkt udviklet i samarbejde med bl.a. Københavns Universitet.

Et tredje eksempel er den virtuelle receptionist (Emma), som Prolog Development Center har udviklet. Emma fungerer ved en kombination af talegenkendelse og en indbygget forståelse af grammatik. Dette kan optimere kundernes kontakt til virksomheden og dermed give en bedre betjening af kunderne.

For det andet efterlyser sprogudvalget i sin rapport et nationalt sprogteknologisk råd og en national termbank, to forslag som vi ud fra vores erfaring i høj grad tilslutter os.

Men hvordan skal et sådant råd se ud? Som eksisterende brobyggende aktør på det sprogteknologiske om-

råde mener vi fra DEA's fagpanel for sprogteknologi, at et nationalt råd skal kunne løse en toleddet opgave. Rådet skal kunne bistå som en tænketank hvor forskningsinstitutioner og erhvervsliv kan udveksle ideer. Rådet skal videre kunne høre om nødvendige tiltag, der kan sikre dansk sprogteknologi i den nationale og internationale udvikling.

Ressourcer er spredt

Desuden fremfører sprogudvalget en relevant idé om et terminologicerter, som skal etablere en offentligt tilgængelig termbank. Adgang til flersproglig viden og termbaser er af stor betydning for både forskere og producenter af sprogteknologi, men disse ressourcer er i dag spredt på flere institutioner, hvis de overhovedet eksisterer. Et sprogteknologisk råd kunne med fordel også sikre samspillet mellem terminologicerter og den fremtidige udvikling af sprogteknologi.

Men udfordringen løses ikke alene med de tre tiltag. Danske virksomheder må også stille krav til de nationale beslutningstagere. For det er i sidste ende danske virksomheder, organisationer og deres kunder og brugere, der går glip af væsentlige nye innovationer, der på mange måder kan være med til at lette hverdagen, effektivisere og kvalitetssikre udvikling og drift og føre til bedre service og produkter.

DEA's fagpanel består af:
Bente Maegaard, centerleder,
Center for Sprogteknologi, KU
Niels Askær, adm. direktør,
Mikro Værkstedet A/S
Matthias Buch-Kromann,
lektor, CBS
Lars Høj, direktør, Lars Høj
Informatik A/S
Sabine Kirchmeier-Andersen,
direktør, Dansk Sprognævn
Jens Otto Kjærum, Business
Development Manager,
Prolog Development Center A/S
Susanne Lervad, direktør,
Terminus, ApS
Børge Lindberg, lektor,
Aalborg Universitet

Online-applikationer til kontorbrug

Uagtet megatrends som SaaS og hvordan det ender med virksomheder som Salesforce.com og Google, kan man i allerede i dag finde et bredt udvalg af, oftest gratis, online-applikationer til alt mellem himmel og jord, stort set, men tydeligvist målrettet mindre virksomheder. Vi bringer her et lille, men kvalificeret, glimt af udbudet.

- **Zoho** tilbyder lang række applikationer til erhvervslivet, fra tekstbehandling over webkonferencer til CRM-programmer. Personlige versioner af softwaren er gratis, mens virksomhedspakker faktureres månedligt. www.zoho.com
- **Thinkfree** har nogenlunde samme betalingsmodel som Zoho, men produktmæssigt er der snarere tale om en Mi-

crosoft Office-klon der som online applikation også kan køre på Linux og Mac. www.thinkfree.com

- **Google Apps** indeholder de mest gængse arbejdsprogrammer som tekstbehandling, regneark, præsentation, mail og kalender, alt sammen gratis i standardversionen, der er reklamefinansieret. Man kan få Premier Edition uden reklamer, for 50 dollar årligt. www.google.com/a
- **Microsoft Office Live Workspace** er Microsofts egen online-version af sin Office-pakke. Workspace fokuserer på applikationer til samarbejde online, ligesom der naturligt nok er fuld kompatibilitet med Office-programmerne på maskinen. Gratis og uden reklamer.